

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 listopada 2015 r.

WPS-R.431.1.9.2015.AK

**Pani
Anna Sokół
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
„Nowela” w Gałkach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 9a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.), pracownicy Wydziału Polityki Społecznej, Oddziału w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, przeprowadzili w dniach 14 – 17 września 2015 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Domu Pomocy Społecznej „Nowela” w Gałkach 70.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, stan i struktura zatrudnienia, zgodność zatrudnienia pracowników domu pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2014 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 19 października 2015 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej „Nowela” w Gałkach jest niepubliczną placówką przeznaczoną dla 36 osób przewlekle psychicznie chorych. Podmiotem prowadzącym placówkę jest Pani jako osoba fizyczna. Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 1420/2013 z dnia 16 lipca 2013 r. znak

WPS.II.9423.1.2.2013.AG uzyskała Pani zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych na czas nieokreślony.

Według stanu na dzień 14 września 2015 r. w Domu przebywało 36 mieszkańców, spośród których 28 osób na podstawie umów cywilnoprawnych podpisanych pomiędzy Panią i mieszkańcami Domu lub członkami ich rodzin. W przypadku umów podpisanych przez członków rodzin w aktach mieszkańców nie stwierdzono pisemnej zgody mieszkańców na pobyt w Domu. Ponadto po potwierdzeniu przez gminy braku miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym lub powiatowym 8 osób było przyjętych na podstawie umów zawartych w trybie art. 65 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w tym w okresie podlegającym kontroli - 6 osób.

Całkowicie ubezwłasnowolnionych było 2 mieszkańców, a 1 osoba - częściowo. Pani, jako dyrektor placówki, była ustanowiona opiekunem prawnym dla 1 osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie oraz kuratorem dla mieszkańca ubezwłasnowolnionego częściowo.

Działalność jednostki prowadzona jest w dwukondygnacyjnym budynku pozbawionym barier architektonicznych spełniającym wymagania w zakresie wyposażenia w instalację przyzywowo – alarmową i system alarmowo – przeciwpożarowy oraz w zakresie warunków sanitarnych. W placówce wydzielone zostały pomieszczenia użyteczności wspólnej. Mieszkańcy Domu zamieszkiwali w pokojach mieszkalnych usytuowanych na parterze i pierwszym piętrze. Wyposażenie pokoi było przystosowane do różnicowanej sprawności podopiecznych. Na dzień kontroli wszystkie pokoje były utrzymane w należytej czystości, bez nieprzyjemnych zapachów.

Z ustaleń kontroli wynika, że pod względem powierzchni i liczby zamieszkujących je osób, nie wszystkie pokoje mieszkalne spełniały standardy określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 poz. 964). Jak ustalono w trakcie kontroli, w jednym pokoju dwuosobowym zamieszkiwała jedna mieszkanka, natomiast w sąsiednim pokoju, również z przeznaczeniem dla dwóch osób, przebywały trzy mieszkanki. Wyjaśniła Pani, że podjęła taką decyzję w celu uniknięcia konfliktów między mieszkankami oraz kierując się stopniem sprawności mieszkanek. W pokoju czteroosobowym zamieszkiwały natomiast osoby, których stan fizyczny w trakcie pobytu uległ poprawie. Ww. wyjaśnienia zostały uwzględnione przez zespół kontrolny.

W okresie objętym kontrolą Dom zapewniał usługi opiekuńcze, a także dostęp do podstawowych i specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Personel udzielał mieszkańcom pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacyjnych, a także w załatwianiu spraw osobistych. W ramach usług wspomagających mieszkańcom zapewniano korzystanie z terapii zajęciowej, umożliwiono zaspokajanie potrzeb kulturalnych i religijnych oraz kontakt z rodzinami i osobami bliskimi, jak również społecznością lokalną. Ponadto zapewniono mieszkańcom warunki

do rozwoju samorządności. Wg przekazanych informacji, zapewniano mieszkańcom usługi wspomagające również w formie podnoszenia sprawności poprzez rehabilitację, jednakże w trakcie kontroli stwierdzono, że sala rehabilitacyjna nie zapewniała swobodnego dostępu mieszkańcom.

W Domu powołano zespół terapeutyczno-opiekuńczy, który spotykał się średnio raz w miesiącu. Z posiedzeń zespołu nie sporządzano protokołów, dokumentowano je jedynie podpisami w harmonogramie pracy zespołu stanowiącym integracyjną część planu. Indywidualne plany wsparcia sporządzano dla każdego mieszkańca nie później niż 6 miesięcy od dnia przyjęcia do Domu. W indywidualnych planach określano potrzeby mieszkańców oraz wyznaczano cele do realizacji. Ocenę efektów i skuteczności pracy terapeutycznej na rzecz danego mieszkańca przeprowadzano raz na rok, jednakże w większości planów nie uzupełniono daty jej sporządzenia. Ponadto w części planów nie stwierdzono ewaluacji planu na dalszy okres. Nie stwierdzono również podpisów mieszkańców jako potwierdzenia ich współdziałania w tworzeniu planu wsparcia, jeżeli ich stan zdrowia to umożliwiał. Indywidualne plany wsparcia nie zawierały rodzaju, zakresu programowego i wymiaru zajęć określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U. z 2014 r. poz. 250).

Dom umożliwiał przekazywanie posiadanych rzeczy wartościowych oraz środków pieniężnych do depozytu. W toku kontroli ustalono, że depozyty pieniężne były prowadzone dla 15 mieszkańców w formie indywidualnych kopert, w których przechowywano ich środki finansowe oraz paragony, z których część była niekompletna, z odciętą datą i godziną zakupów. Pieniądze były przekazywane bez udokumentowania wpłat. Nie wskazywano dat zakupów oraz danych osoby dokonującej zakupu, nie było również podpisów mieszkańców, na rzecz których dokonano zakupu. Nie stwierdzono również upoważnień mieszkańców Domu do dysponowania pieniędzmi znajdującymi się na ich depozycie gotówkowym przez pracowników lub do dokonywania niezbędnych zakupów służących zaspokajaniu potrzeb życiowych.

Prawa i obowiązki mieszkańców określono w regulaminie organizacyjnym. Stwierdzono, że zapis w § 8 ust. 15 regulaminu narusza przepisy art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.), zgodnie z którymi mieszkaniec nie ponosi opłat za okres nieobecności w domu nieprzekraczającej 21 dni w roku kalendarzowym.

Skargi na działalność placówki mieszkańcy bądź ich rodziny mogli zamieszczać w „Książce skarg” znajdującej się w pokoju dyrektora. Dyrektor spotyka się z mieszkańcami zawsze gdy zaistnieje taka potrzeba. Na terenie Domu nie stwierdzono jednak tablic informacyjnych dotyczących funkcjonowania placówki oraz danych instytucji, do których mogą się zwrócić

w sytuacji naruszenia ich praw, w tym do Rzecznika Praw Obywatelskich i Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Według stanu na dzień kontroli w jednostce, którą Pani kieruje było zatrudnionych 9 osób w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 4 opiekunki, 3 pokojowe, 1 terapeuta oraz 1 konserwator. Nie zatrudniono pracownika socjalnego, który byłby odpowiedzialny za dopilnowanie spraw osobistych mieszkańców. Ponadto pracę świadczyły osoby prowadzące działalność gospodarczą w ramach umów kontraktowych, osoby odbywające staż, wolontariusze oraz osobiście Pani.

Wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, dla kontrolowanej jednostki określono w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c) rozporządzenia Ministra Polityki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 964), tj. dla osób przewlekle psychicznie chorych – nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca domu. Na dzień kontroli Dom nie spełniał ww. wymogów ustawowych, zgodnie z którymi zespół terapeutyczno – opiekuńczy powinien liczyć 18 etatów. Tworzenie zespołów terapeutyczno – opiekuńczych w ramach funkcjonujących standardów miało na celu określenie faktycznej liczby osób stale zaangażowanych w bezpośrednie sprawowanie opieki nad osobą przebywającą w domu pomocy społecznej. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej posługuje się pojęciem pracownika co jednoznacznie wskazuje, że do wskaźnika należy liczyć jedynie osoby zatrudnione na umowę o pracę. Za pracownika domu nie można zatem uznać osoby świadczącej pracę odpłatnie w ramach przepisów prawa cywilnego. Wyjątkami określonymi w rozporządzeniu jest udział wolontariuszy, stażystów, praktykantów oraz osób odbywających służbę zastępczą w domu, jeżeli pracują bezpośrednio z mieszkańcami, przy ograniczeniu udziału tych osób nie przekraczającego 30% ogólnej liczby osób zatrudnionych w zespole terapeutyczno – opiekuńczym.

W okresie objętym kontrolą pracownicy zespołu terapeutyczno – opiekuńczego uczestniczyli w szkoleniach, ale ich zakres tematyczny nie zawierał zagadnień wskazanych w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, tj. praw mieszkańca domu, kierunków prowadzonej terapii oraz metod pracy z mieszkańcami.

Za powstanie stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani, jako Dyrektor Domu Pomocy Społecznej „Nowela” w Gałkach.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Uzyskiwać pisemne zgody mieszkańców na pobyt w Domu w przypadku umów podpisywanych przez członków rodzin mieszkańców nieubezważonych.
2. Zatrudnić pracownika socjalnego zgodnie z zapisami § 6 ust. 1 pkt 10 lit. a) oraz ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 poz. 964).
3. Podjąć działania mające na celu zapewnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu opiekuńczo – terapeutycznego, określonego dla domu dla osób przewlekle psychicznie chorych w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.
4. Dokumentować wnioski z posiedzeń zespołu terapeutyczno – opiekuńczego dotyczące realizacji indywidualnych planów wsparcia mieszkańca oraz opracowywać i aktualizować indywidualne plany wsparcia przy współdziałaniu mieszkańców (jeżeli jest to możliwe ze względu na stan zdrowia).
5. Zawierać w indywidualnych planach wsparcia mieszkańców rodzaj, zakres programowy i wymiar zajęć zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U. z 2014 r. poz. 250) oraz daty i podpisy osób je sporządzających i aktualizujących.
6. Dokumentować prowadzone zajęcia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 poz. 250).
7. Zapewnić mieszkańcom swobodny dostęp do sali rehabilitacyjnej w ramach realizacji usług wspomagających.
8. Rzetelnie dokumentować depozyty mieszkańców oraz dokonywać szczegółowych ich rozliczeń.
9. Uzupełnić akta osobowe mieszkańców o oświadczenia imiennie wskazujące osoby upoważnione do dysponowania depozytami w celu dokonywania zakupów dla mieszkańców (np. leki, drobne art. żywnościowe).
10. Zapewnić pracownikom zespołów terapeutyczno – opiekuńczych co najmniej raz na dwa lata udział w szkoleniach, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 poz. 964).

11. Wywiesić w ogólnodostępnym miejscu adresy i numery telefonów jednostek sprawujących nadzór oraz instytucji stojących na straży praw człowieka (Rzecznik Praw Obywatelskich i Helsińska Fundacja Praw Człowieka).
12. Dokonać zmian w zapisach Regulaminu Organizacyjnego w zakresie urlopowania mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej w trybie art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Zgodnie z art.130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.), kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wiesława Kacperk-Biegańska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej